

sport, musiqa, adabiyot, san'at haqida O'zbekiston televideniyesida "biznes"ga aylandi. Milliy madaniyatimizda xos bo'lmagan odatlar, buyumlar, barcha narsalar doimiy ravishda reklama qilinadi. Ushbu turdagi reklama axborot kanallariga ega bo'lganlarning mafkurasi, dunyoqarashi, qadriyatlarini ta'sir etishdir. Asosiy e'tibor o'z dunyoqarashi, e'tiqodi, mezonlari, axloqiy va estetik me'yorlari yetarlicha barqaror bo'lmagan yoshlarga qaratiladi. Ijtimoiy tarmoqda shakllangan virtual haqiqat to'g'ridan-to'g'ri inson faoliyatining ma'naviy tarkibiy qismiga asoslanadi, bu esa xayolotni, hayotiy haqiqatlardan uzoqlashishini kuchaytiradi. Yoshlar ijtimoiy tarmoqlardagi axborotlardan ilhomlanishadi, ularga taqlid qilishadi, ulardek kiyinishga, ulardek bo'lishga harakat qilishadi. Shu sababli ham OAVlardagi, yoki ijtimoiy tarmoqlardagi axborotlarning yoshlarga ta'sirining ahamiyati juda katta. Yoshlarni axborotlarni to'g'ri tahlil qila oladigan, to'g'ri xulosa chiqara oladigan, kerakli yoki keraksiz axborotlarni ajrata oladigan, vatanparvar yoshlarni tarbiyalashning ahamiyati hozirga kelib yana ham oshib bormoqda. Chunki insonning axborot bazasi uning psixologiyasi, aqliy va amaliy faoliyatining asosidir. Qadimgi davrlardan bir mashhur fikr mavjud "Kimki ma'lumotga ega bo'lsa, u dunyoning egasidir", deyiladi Bugungi kunda uni quyidagicha ifodalash mumkin: "Ommaviy axborot vositalari kimga tegishli bo'lsa, u jamoatchilik fikrini boshqaradi".

Bugungi kunda dunyo taqdirini ommaviy axborot vositalarisiz tasavvur qilib bo'lmaydi, chunki ular shaxsni iqtisodiy, madaniy, siyosiy, ijtimoiy qadriyatlar bilan tanishtirishni ta'minlaydi. Ommaviy axborot vositalari faoliyatining natijasi jamiyat hayotning eng xilma-xil masalalaridan keng xabardor bo'lishidir. Ommaviy axborot vositalari asosiy ijtimoiy institutlardan biri bo'lib, hozirda u ilgari boshqa ijtimoiy institutlar (diniy, nikoh, siyosiy, iqtisodiy, ta'lim) tomonidan bajarilgan funktsiyalarning aksariyat qismlari o'rnida foydalanilmoqda. Ommaviy axborot vositalari jamiyat hayotidagi barcha jarayonlarni kuzatadigan oynadir. Biroq, bu oynada obyektlar tanlab ko'rsatiladi va aks ettirishga loyiq bo'lgan narsa tomoshabinlarga ko'rsatiladi. Ommaviy axborot vositalari ma'lumotni qanday bo'lsa shunday shaklda emas, balki voqealarga bo'lgan mualliflik nuqtai nazarni taqdim etadi. OAV ma'lumotlari ham faktlarni, ham ushbu faktlarni baholashni o'z ichiga oladi, ularni auditoriya qabul qilishi yoki qabul qilmasligi mumkin, lekin har qanday holatda ham (hisobga olingan holda) auditoriyaning nuqtai nazari shakllanadi. Ommaviy axborot vositalari jamoatchilik fikrini shakllantiradi va ularning bu masalaga qanchalik mas'uliyat bilan yondashishi ularning qanday "shakllantirish"iga bog'liq. Subyektiv talqin bilan OAV xalqni inqilobga ko'tarishi mumkin, yoki ular -konstruktiv ishga ko'tarishlari mumkin. Ommaviy axborot vositalari haqiqiy kuch, aql va yuraklarni boshqarishning haqiqiy yo'lidir. Bugungi kunda ommaviy axborot vositalari deyarli butunlay mamlakatni nazorat qiladi, saylovlar, siyosiy va moliyaviy inqirozlar taqdirini hal qiladi.

Xulosa qilib aytganda, ommaviy axborot vositalari faoliyati jamiyat hayotini xolis aks ettirgan holda, jamiyatda ro'y berayotgan eng muhim voqealar haqidagi xolis axborotni tarqatishda ko'rsatilishi kerak. Ommaviy axborot vositalari so'z va matbuot erkinligi tamoyillarini tan oladigan demokratik mamlakatlarda qabul qilingan jurnalist etikasi, xolislik va mustaqillik tamoyillariga amal qilishi, axborotni tahrirlash va to'g'rilashga intilayotgan tashqaridagi va ichkaridagi bosimlarga qarshi turishi kerak, deb hisoblaymiz. Muayyan tashkilotlarning yoki OAVning o'zining ijobiy yoki salbiy nufuzi jurnalist etikasi va mustaqillik tamoyillarini qabul qilishi va o'z xodimlarini ushbu tamoyillardan chetga chiqishga majburlamasligi kerak.

ADABIYOTLAR:

1. <http://www.dnp.ru/>
2. Матвеев В. Информационное воздействие на человека и на общество // ОБЖ. №4. - С. 33-36

MAKTABGACHA TA'LIM YOSHIDAGI BOLALARNI MAKTAB TA'LIMIGA MOSLASHTIRISH USULLARI

Abdujabborova Zilola Ataulla qizi

O'zbekiston-Finlandiya pedagogika instituti magistranti

Baxmal 2-son pedagogika kolleji maxsus fanlar o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tizimi va maktab o'rtasidagi hamkorlik va maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashning usullari, muhim sohalari haqida o'rganishlar olib borilgan. Maktabgacha ta'limning vazifalari va ta'lim berish usullarining yangicha qirralariga to'xtalib o'tilgan.*

Kalit so'zlar: *Maktabgacha ta'lim tashkiloti, oila, maktab, jismoniy, aqliy, ijtimoiy, maxsus tayyorgarlik.*

Jahon miqyosida inavatsion g'oya va texnologiyalarni jadal rivojlantirish ehtiyoji tug'ilgan bir paytda kreativ fikrlashga qodir iqtidorli bolalar bilan ishlash tizimini takomillashtirish, bolalarni maktab ta'limiga moslashtirish, maqsadga yo'naltirilgan ijtimoiy pedagogik faoliyatni tashkil etish kabi masalalarga alohida e'tibor qaratilishiga sabab bo'lmoqda.

Respublikada maktabgacha ta'lim tizimi bo'yicha qabul qilingan Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan Davlat talablari, "Ilk qadam" tayanch dasturi bolalarni maktab ta'limiga tayyorlashdek zarur ishni

ta'minlaydi. Ya'ni, bu o'rinda maktabgacha ta'lim tashkiloti va maktab ishidagi izchillik katta ahamiyat kasb etadi. Bu izchillik ta'lim tizimining barcha bo'g'inlari orqali ta'minlanib, izchillikni amalga oshirishning mavjud imkoniyatlari, ta'lim

tizimi va uning tarkibiy va g'oyaviy tuzilishi prinsiplari asosida amalga oshiriladi.

Maktabgacha ta'limning maqsad va vazifalari tarbiyaning bolalar yosh xususiyatlari hisobga olingan umumiy maqsad va vazifalaridan kelib chiqib belgilanadi. Bu esa maktabgacha ta'lim tashkiloti va maktab o'rtasida izchillikni

ta'minlashning asosiy negizi hisoblanadi. Maktabgacha ta'lim tashkiloti va maktabdagi ta'lim-tarbiya vazifa, shakl hamda metodlarining turli yosh bosqichlarida bola shaxsini har tomonlama shakllantirishni amalga oshirish maqsadlarida o'zaro aloqasini qaror toptirish izchillik ifodasi hisoblanadi. Maktabgacha ta'lim tashkiloti va maktab izchilligi quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

-Maktabgacha ta'lim tashkilotidagi ta'lim-tarbiyaviy jarayonda bolalarning umumiy rivojlanishining zaruriy darajasiga erishish uchun maktabga qo'yiladigan talablarga yo'nalganligi;

- Bola shaxsini boshlang'ich ta'lim maqsad va vazifalariga muvofiq keluvchi sifat jihatidan shakllantirish. Bunda asosan maktabgacha ta'lim tashkiloti va